

Folkhälsomyndigheten

Säkerhetsdatablad smittämnen – Hendravirus

Syfte

Säkerhetsdatablad för smittämnen är en vägledande publikation som beskriver egenskaper hos humanpatogena smittämnen och ger rekommendationer för hantering av dessa i en laboratoriemiljö. Säkerhetsdatabladens fokus är agens i sig samt de risker som förknippas med smittämnet. För mer information om sjukdomar, inklusive uppgifter om diagnostik, hänvisas till Folkhälsomyndighetens sida ”Smittsamma sjukdomar A – Ö” [1].

[Smittsamma sjukdomar A-Ö \(folkhalsomyndigheten.se\)](https://www.folkhalsomyndigheten.se)

Målgrupp

Dokumentet har tagits fram av Folkhälsomyndigheten och kan fungera som informationsresurs för både den egna personalen och som informationskälla när myndigheten är rådgivande till landets övriga mikrobiologiska laboratorier eller motsvarande verksamheter. Säkerhetsdatabladen kan också användas av annan personal än laboratoriepersonal från organisationer som i sitt yrkesutövande kommer i kontakt med smittämnen.

Namn

Hendravirus (Hendra henipavirus).

Akronym

HeV.

Riskklass

4 [2].

Sjukdom

Hendravirusinfektion, hendra disease [eng].

Hendravirusinfektion är en zoonos som är mycket ovanlig. Hittills har endast sju fall av sjukdomen dokumenterats hos människa, samtliga i Australien [3]. Inledningsvis ger infektionen oftast influensaliknande symtom med feber, hosta och muskelvärk [3 – 5]. Allvarliga symtom som encefalit är vanligt och i några fall har de som insjuknat drabbats av encefalit en tid efter att övriga sjukdomssymtom klingat av, vilket tyder på att viruset kan kvarstå latent och återaktiveras [3].

Dödligheten är hög, fyra av de sju dokumenterade fallen avled av sjukdomen [3 – 5].

Sjukdomen är inte anmälningspliktig enligt smittskyddslagen. Däremot är viral meningoencefalit en anmälningspliktig sjukdomsgrupp [1].

Allmän information

Hendravirus tillhör familjen Paramyxoviridae, genus Henipavirus och är nära besläktat med nipavirus. Viruspartikeln bär hölje, är cirka 1900 nm stor och innehåller ett icke-segmenterat enkelsträngat RNA-genom [5].

HeV upptäcktes 1994 då det orsakade ett utbrott som drabbade 21 hästar i staden Hendra i Queensland, Australien. Sjukdomen spreds vidare till två människor varav en avled [5].

Virusets naturliga reservoar är fladdermus (genus Pteropus) [3].

Infektionsdos

Okänd [6].

Smittvägar, naturligt

Viruset kan överföras till människa via nära kontakt med infekterade hästar eller vävnader från dessa. Hästar i sin tur infekteras sannolikt via mat som kontaminerats med urin eller andra kroppsvätskor från fladdermöss, då viruset förekommer i stora mängder i urin och andra utsöndringar från dem [5, 7]. Det finns inga rapporterade fall av smitta mellan människor [4].

Inkubationstiden är 1 – 3 veckor [5].

Smittvägar, övrigt

I de områden där HeV förekommer löper yrkesgrupper som riskerar att hantera smittade djur, exempelvis veterinärer, hästtränare och hästskötare, en ökad risk att utsättas för smitta. Australiensiska myndigheter har utarbetat ett flertal föreskrifter för veterinärer rörande HeV [6, 8].

Det finns inga kända fall av laboratoriesmitta rapporterade.

Dekontaminering

Viruset är känsligt för uttorkning, höga temperaturer och detergent [6]. Det har inte gjorts specifika tester för vilka desinfektionsmedel som är effektiva mot HeV, men desinfektionsmedel som visat sig vara effektiva mot likartade virus är bland annat Virkon, jodoforer, hypoklorit och kvartära ammoniumföreningar [8].

Bioriskaspekter och särskilda skyddsåtgärder

Hendravirus är ett smittämne i riskklass 4 enligt Arbetsmiljöverkets författningssamling. All hantering av, eller arbete med, smittämnet ska ske enligt givna föreskrifter [2].

[Risker i arbetsmiljön \(AFS 2023:10\), föreskrifter \(av.se\)](#)

För regelverk kring transport, se publikationen ”Packa provet rätt”:

- [Packa provet rätt \(folkhalsomyndigheten.se\)](https://www.folkhalsomyndigheten.se)

För mer information se, Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter om transport av farligt gods på väg och i terräng:

- [Föreskrifter om transport av farligt gods på väg och i terräng \(ADR-S\) \(msb.se\)](https://www.msb.se)

IATA:s (International Air Transport Association) Dangerous Goods Regulations:

- [Dangerous Goods Regulations \(DGR\) \(iata.org\)](https://www.iata.org)

Hendravirus finns med på CDC:s ”Select Agents and Toxins List” [8].

År 2012 lanserades ett vaccin mot HeV för hästar, baserat på virusets G-antigen [6].

Referenser

1. Smittsamma sjukdomar A – Ö; Tillgänglig på: <https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/>
2. AFS 2023:10; Tillgänglig på: <https://www.av.se/arbetsmiljoarbete-och-inspektioner/publikationer/foreskrifter/afs-202310>
3. Rodrigue V, et al. Current progress towards prevention of Nipah and Hendra disease in humans: A scoping review of vaccine and monoclonal antibody candidates being evaluated in clinical trials. Trop Med Int Health 2024;29:354-364
4. Hendra Virus Disease. Tillgänglig på: <https://www.cdc.gov/hendra-virus/about/index.html>
5. Mahalingam S, et al. Hendra virus: an emerging paramyxovirus in Australia. Lancet Infect Dis. 2012 Oct;12(10):799-807
6. Hendra Virus Infection - Prevention Advice; Tillgänglig på: https://www.health.qld.gov.au/_data/assets/pdf_file/0026/428624/hev-inf-prev-adv.pdf
7. Halpin K, et al. Isolation of Hendra virus from pteropid bats: a natural reservoir of Hendra virus. Journal of General Virology, 2000. 81: p. 1927-1932
8. Hendra virus information for veterinarians; Tillgänglig på: <https://www.business.qld.gov.au/industries/service-industries-professionals/service-industries/veterinary-surgeons/guidelines-hendra>
9. Select Agents and Toxins List; Tillgänglig på: <https://www.selectagents.gov/sat/list.htm>

Ansvarsfriskrivning

Informationen i detta säkerhetsdatablad har sammanställts från faktagranskade litteraturkällor. Vi vill ändå påminna om att nya risker med dessa smittämnen kan upptäckas och att informationen i detta säkerhetsdatablad inte kan garanteras vara ständigt uppdaterad.

© Copyright Folkhälsomyndigheten 2025